

Cum va reforma USR taxarea și ANAF-ul

PSD - ALDE au aruncat în aer bugetul pe 2019 cu cifre aberante la capitolul creștere economică, incertitudine fiscală și paralizarea sectorului business cu "ordonanța lăcomiei". Agențiile internaționale avertizează asupra iminenței unei încetiniri serioase a consumului gospodăriilor și o înăspritare a politicii monetare ca rezultat al "țopăielii fiscale" practicate de Guvern de 2 ani încoace - aceste efecte grave nu vor întârzia să apară în 2019.

USR propune o viziune complet diferită a politicii fiscale, care să urmărească creșterea economică sustenabilă prin reducerea taxării muncii și a impozitului pe profitul reinvestit, încurajarea investițiilor productive și restructurarea din temelii a ANAF, probabil una dintre cele mai corupte instituții din România, de la bază până la vârf.

Politica fiscală
expansionistă a
acestui Guvern, încă
de la instaurare,
distruge sistematic
mediul privat și va
avea efecte grave
asupra consumului
gospodăriilor în
acest an

Sistemul fiscal actual duce la subdezvoltare, salarii mici și emigrare. Sistemul fiscal este cel mai important instrument pe care îl are un Guvern pentru a stimula dezvoltarea economiei. Obiectivele sistemului nu trebuie să fie acoperirea unor costuri bugetare scăpate de sub control – ci creșterea sănătoasă a economiei prin:

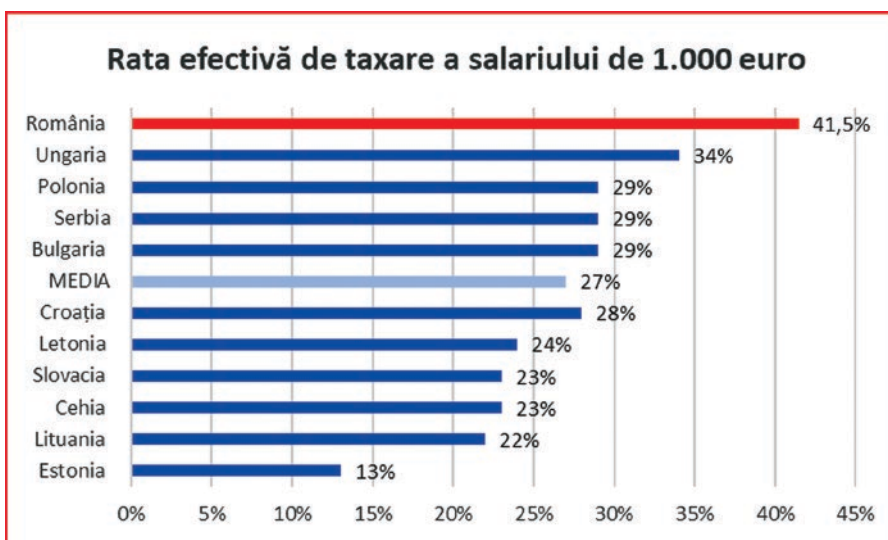
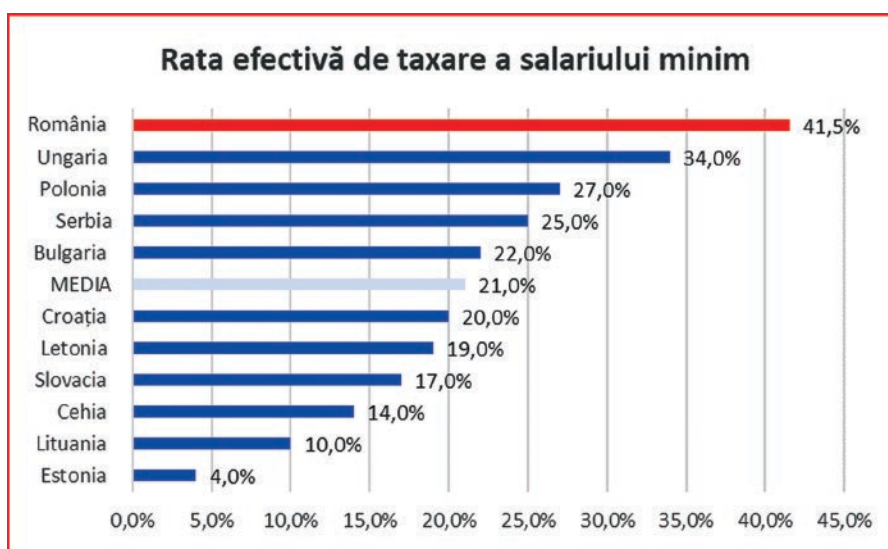
- ! Creșterea locurilor de muncă bine plătite în firmele private
- ! Creșterea capitalului investit în țară, în special cel cu productivitate ridicată (exporturi, inovație, valoare adăugată mare, start-up-uri).

Sistemul actual din România este profund disfuncțional și trebuie fundamental regândit. Rezultatele sale sunt catastrofale:

- ! Emigrare constantă – peste 200.000 de oameni pleacă în fiecare an. Salariile mult prea mici față de Europa de Vest sunt un factor esențial (la care se adaugă lipsa serviciilor publice de calitate și inacceptabila guvernare PSD-ALDE)
- ! IMM-urile (cel mai mare "angajator" din România, cu aproximativ 3 milioane angajați) sunt decapitalizate, nu au acces la finanțare și nu pot plăti decât salarii mici
- ! Ultimele măsuri fiscale au atacat brutal sectoare strategice ale economiei: băncile (și indirect finanțarea IMM-urilor), sistemul energetic, pilonul 2 de pensii, telecomunicațiile.

Situația gravă în care ne aflăm nu este însă surprinzătoare. Arhitectura sistemului fiscal este profund viciată: taxele pe muncă sunt prea mari, taxarea firmelor nu încurajează investițiile și este impredictibilă, ANAF este profund ineficientă și folosită ca armă economică și politică.

Taxele pe muncă sunt excesive – rezultatul sunt salarii mici, emigrare, evaziune și decapitalizarea IMM-urilor.

Sursa: Studiu Deloitte noiembrie 2018

USR repară după PSD

Policy brief

În România, salariul minim brut are cea mai ridicată rată de taxare efectivă dintre statele din Europa Centrală și de Est, de peste 40%.

Aceeași situație este valabilă și pentru salariile echivalente cu 1.000 euro brut/lună, pentru care taxarea este aproape dublă față de media din regiune, de 27%.

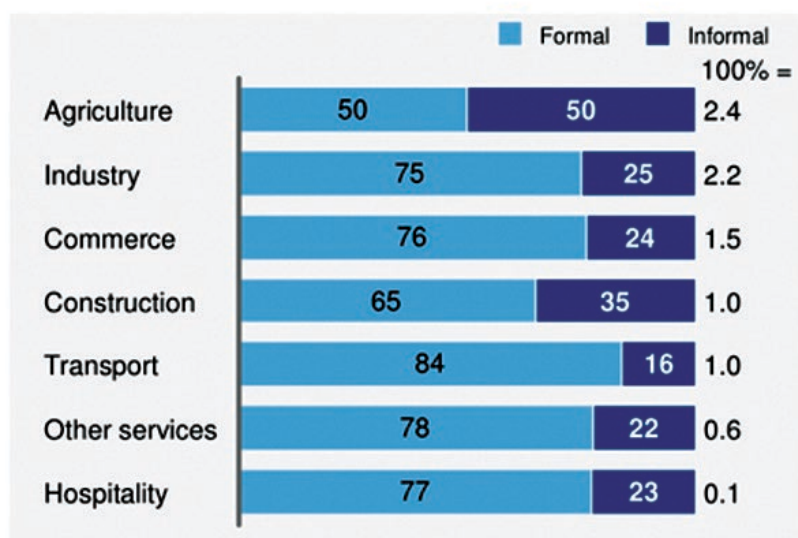
Această situație nu ne va permite niciodată să ajungem la o convergență a veniturilor cu Europa de Vest sau să stopăm emigrația.

De exemplu – dacă un restaurant ar plăti un chelner cu 800 EUR/lună net (cheltuielile totale ale angajatorului fiind de 1600 EUR), ar fi mai mult decât costul unui chelner în Europa de Vest (unde cheltuielile angajatorului ar fi de aproximativ 1.200 EUR/lună și netul de 1.000 EUR).

Majoritatea IMM-urilor nu pot supraviețui financiar la nivelul de taxe actual

Rezultate tipice IMM, anuale in EUR		
Rezultate financiare inainte de taxe	Valoare vânzari	250,000
	Costuri cu produse	(90,000)
	Costuri cu angajati	(100,000)
	Costuri administrative, chirie	(25,000)
	Profit	35,000
Rezultate după taxe	TVA net	(25,650)
	Taxe pe munca	(75,439)
	Profit	(66,089)

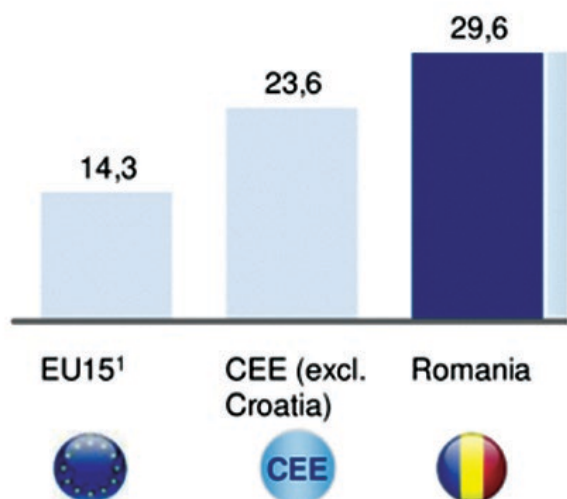
50%+ din angajații IMM-urilor lucrează la negru (30% din total)

Sursa: Institutul Aspen

România are cea mai mare economie "gri" din Europa

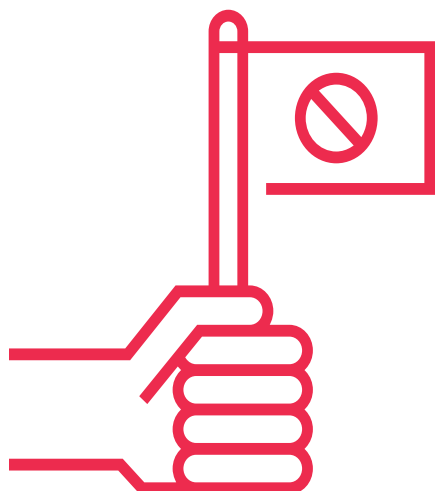
% PIB

România are cea mai mare evaziune din UE (cel mai mic grad de colectare)

Majoritatea IMM-urilor nu pot susține un asemenea nivel de taxe. Nu pot impune prețuri ca în Europa de Vest ca să plătească 50% din costul angajaților plus TVA-ul pe întreg venitul. Consecințele sunt:

- evaziunea fiscală generalizată la nivelul IMM-urilor, unde aproximativ 50% din angajați sunt plătiți la negru integral sau parțial (salariul minim + venituri "în plic", contracte de muncă part-time, dar cu program de lucru întreg). IMM-urile nu își pot recunoaște integral nici veniturile (pentru că au nevoie de cash pentru plata informală a salariilor), deci și colectarea TVA scade. Rezultatele sunt clare: România are cea mai mare evaziune din UE (cel mai mic grad de colectare)
- cum IMM-urile nu își recunosc contabil toate veniturile și costurile din cauza taxelor excesive, nici nu pot accesa finanțări bancare pentru a investi. Nivelul datoriilor acordate de bănci IMM-urilor este de 4 ori mai mic decât nivelul normal din UE și stagnează.

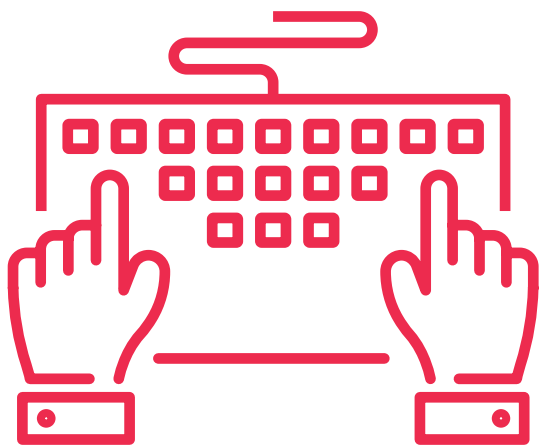

Taxarea firmelor nu încurajează investițiile și este impredictibilă

În primul rând, sistemul actual NU încurajează investițiile pe termen lung și sectoarele cu valoare adăugată mare (exporturi, inovație etc). De exemplu:

- Taxa pe cifra de afaceri pentru firmele mici favorizează firmele care nu au investiții sau au planuri pe termen lung (pentru că acestea – în primii ani – nu pot genera profit după deprecierea contabilă)
- Nu avem un sistem unde profitul reinvestit nu este taxabil (cum este, de exemplu, în Estonia)
- Nu avem politici fiscale sectoriale unde pentru o firmă activă în inovație tehnologică: în Olanda, de exemplu, taxa pe profit este sub 8%, taxa pe dividende 0% și, în plus, 30% din taxele pe muncă sunt eliminate (cu condiția ca proprietatea intelectuală și management-ul să rămână în țară).

În al doilea rând, impredictibilitatea și schimbarea repetată a regulilor fiscale duc la instabilitate și evitarea României ca destinație pentru investiții. Ultimele măsuri adoptate de Guvern (OUG 114/2018) sunt însă foarte grave: destabilizează profund sistemul energetic, de telecomunicații și financiar.

ANAF este profund ineficientă și folosită ca armă economică și politică

Proiectul de reformă al ANAF (digitalizare, profesionalizare) a fost demarat acum câțiva ani (cu finanțare de la Banca Mondială și cu consultanți de cel mai înalt nivel implicați în proiect), însă implementarea recomandărilor a fost oprită de Guvernul PSD-ALDE în 2018.

Motivul este simplu: transparența cifrelor ar fi condus anchetatorii către firmele "protejate". PSD-ALDE, care controlează aceste firme, vrea să continue evaziunea fiscală și corupția cu impunitate, să scoată din piață firmele care le fac concurență și să abuzeze firmele mari private (multinaționale și locale). În 2019, o bună parte a activităților ANAF au fost mutate direct sub control politic pentru a putea controla și mai mult această "armă" politică și economică.

Efectul economic este grav pentru firmele care încearcă să intre în competiție cu companiile "de casă" ale PSD-ALDE, în special în județele controlate economic de ei. Pentru că nu pot fi competitive când alte firme nu își plătesc taxele și în plus sunt abuzate cu controale și amenzi.

Acțiunile și propunerile fiscale ale USR

USR va repara aceste probleme grave, acționând la 3 niveluri:

- A. Reducerea taxelor pe muncă, pentru a crește salariile nete fără a impune costuri suplimentare angajatorilor
- B. Măsuri fiscale "țintite" pentru a încuraja investițiile productive și repatrierea diasporei
- C. Reforma radicală a ANAF

A. Reducerea taxelor pe muncă

Ținta USR este de a scădea cu cel puțin 10 puncte povara fiscală medie (de la 45-50% la 35%), ceea ce va permite creșteri salariale nete de aproximativ 20%.

Măsurile propuse includ:

- Scutire de impozit pe venit până la un salariu minim pentru toți angajații
- CAS (contribuția pentru pensie) gradual în funcție de vârstă. Forța de muncă tânără trebuie să rămână în România și să revină în România. De aceea vom reduce taxele pe muncă, astfel încât CAS-ul să crească treptat în funcție de vârstă. Astfel tinerii până la vârsta de 21 de ani vor fi scutiți de CAS și vor începe să contribuie gradual la pensie după vârsta de 21 de ani. Contribuția obligatorie pentru pensii se va mări cu 5% pentru fiecare an până la cota standard de 25% (21 ani - 5%, 22 ani - 10%, 23 ani - 15%, 24 ani - 20%, peste 24 ani - 25%). O astfel de măsură ar ajuta la integrarea de la început a tinerilor pe piața muncii oficială și aceștia nu ar mai trebui să mai plătească decât 10% CASS și 10% impozit pe venit
- Reducerea CAS, pe termen mediu, la 20%

- Scutire de impozite și contribuții pentru al doilea job
- 50% reducere impozite și contribuții în primii 3 ani pentru angajații care se întorc din Diaspora sau care își mută domiciliul în România la cel puțin 150 km distanță față de un nou angajator
- Scutire impozite și contribuții pentru ucenici / elevi în filiera profesională (dacă angajatorul oferă cursuri încorporate în programa de bacalaureat profesional, conform propunerilor USR pentru reforma educației)
- Scutirea supra-impozitării muncii cu normă parțială

B. Măsuri fiscale "țintite" pentru a încuraja investițiile productive și repatrierea diasporei

Obiectivul USR este de a reduce cu cel puțin 50% gradul de emigrare și de a crește cu 50% rata de investiții productive în economie. Măsurile propuse includ:

- Reducere taxe pe muncă și TVA în special pentru IMM-uri din sectoarele cu evaziune ridicată și procent mare de angajați temporari (de ex. construcții, horeca, turism, agricultură de dimensiuni mici)
- Reducerea taxelor pe muncă, TVA și profit pentru firmele active în inovație tehnologică – obligația fiind de a păstra management-ul și proprietatea intelectuală în România și de a o monetiza din România (model olandez atractiv fiscal)
- Eliminarea taxării profitului re-investit (model Estonia)
- Reducerea taxelor pe muncă, TVA și profit pentru firmele care au majoritatea veniturilor din exporturi (excludem însă exporturile intra-grup)

C. Reforma radicală a ANAF

În primul rând, vom debloca planul dezvoltat de Banca Mondială și vom accelera implementarea. Planul va fi corelat cu măsurile USR, care includ:

- **Reducerea birocrației**

- Birocrația corelată cu dimensiunea firmei. Firmele mici nu pot suporta costuri fixe mari asociate cu birocrația excesivă. Micii comercianți și micile afaceri sunt primele victime ale obligațiilor împovărătoare. Agențiile de control nu fac față și sunt de multe ori suspectate că favorizează anumite firme în favoarea altora. Astfel, propunem ca sarcina birocratică pentru firme să fie redusă pentru firmele mici și mijlocii. Întreprinderile mici vor funcționa mai mult pe bază de declarație unică de conformitate pe proprie răspundere. Controalele pot făcute de către agențiile de resort numai la sesizarea de către clienți. În același timp, agențiile de control vor continua activitățile de autorizare și verificare ale afacerilor mijlocii și mari
- Dematerializarea sediului social. Adresa de corespondență a unei firme sau a unei PFA să poată fi o adresă electronică sau o adresă fizică. Eliminarea birocrației care înconjoară deschiderea și modificarea sediului social și considerarea acestuia ca adresă de corespondență fizică (poștală).

- **Digitalizarea interacțiunii cu Statul Român**

Vom aduce instituțiile statului în secolul 21 prin dezvoltarea serviciilor publice digitale și interconectarea instituțiilor statului astfel încât statul să funcționeze ca o singură instituție, pentru beneficiar. Pornim de pe ultimul loc în UE la digitalizare și va trebui nu numai să oferim modalitatea de a interacționa cu instituțiile statului prin comunicații electronice, dar și să oferim formulare pre-completate, să creștem numărul de solicitări care se pot rezolva exclusiv online, să eficientizăm fluxul electronic al documentelor electronice intra-sistem,

fără a pune o povară suplimentară asupra cetățenilor (ex: caziere fiscale) și să oferim mai multe tipuri de servicii digitale pentru întreprinderi (ex: deschiderea unei firme).

- **Profesionalizarea și depolitizarea ANAF**

- Vom introduce un board al ANAF care este independent și format exclusiv de profesioniști de înalt nivel. Board-ul va decide și va evalua conducerea ANAF
- Managerii și funcționarii de rang mediu vor fi evaluați anual și transparent, inclusiv de evaluatori profesioniști. Cel puțin 30% din salarizarea lor va fi pe bază de bonus de performanță (nu corelat doar cu colectarea, ci și cu cunoștințele tehnice, planul de management etc.)
- Implementarea unor metode de analiză informatică din bazele de date ale statului de tip "360 grade" pentru firme, administratori și persoane cu venituri sau active importante
- Standardizarea procedurilor de analiză și control (la nivel sectorial, pe tipuri de firme și contribuabili)

Finanțarea măsurilor propuse

Estimăm preliminar costul maxim al măsurilor propuse la 30 miliarde RON.

Implementarea va fi graduală pe 4 ani.

Această sumă va fi finanțată din următoarele surse principale:

- Reducerea drastică a evaziunii fiscale. Ținta este de a impozita veniturile "gri" a cel puțin 500.000 angajați suplimentari (4.2 miliarde RON) și de a transparentiza venituri ale firmelor ne-declarate de cel puțin 10 miliarde RON, cu un impact bugetar de 1.5 miliarde RON
- Taxe pe consumul suplimentar generat prin reducerea taxelor de 3.4 miliarde RON
- Creșterea numărului de angajați în economie cu cel puțin 300.000 (creștere salarii, beneficii pentru repatriere din Diaspora, activitate suplimentară din veniturile nete crescute) cu un impact bugetar direct de 6.3 miliarde RON. În plus, angajatorii acestora vor genera la buget aproximativ 2.4 miliarde RON TVA
- Tăiere pensii speciale și cumul pensie / salariu la stat, cu un impact bugetar estimat la 7 miliarde RON
- Reducere cu 75.000 a personalului din administrația publică (ținta sunt sinecurile din administrația centrală, cu precădere, care au fost create pentru clientela de partid), cu un impact bugetar estimat la 5 miliarde RON

1. Proiecție făcută pentru un salariu mediu lunar de 2.000 lei în medie pe lună, la un impozit total mediu de 35%
2. Estimat pe baza mediei de 100 RON venituri / 40 RON costuri salariale, la un TVA colectat efectiv mediu de 15%
3. 75% din creșterea sumelor nete disponibile merg în consum, care este taxat cu 15% rată de TVA medie încasată
4. Salariu mediu brut 5000 RON/lună taxat total la 35%
5. Venituri suplimentare ale firmelor estimat de 100 RON pt. 40 RON costuri salariale, taxat cu 15% rată de TVA medie încasată; estimarea exclude taxa pe profit extra generată
6. Cost estimat pensii speciale 2 miliarde EUR și cumul pensie-salariu de 1 miliard EUR, la un curs de 4.7 EUR/RON. Impact bugetar estimat la 50% din suma totală
7. Cost mediu lunar de 1200 EUR, la un curs de 4.7 EUR/RON